musi linnade suuruse ja juurderännete vahel päritolu-statistika abil [näit., 38]. Siserännete sesoonilised kõikumused, olenedes struktuurilistest ja konjunktuurilistest teguritest, ja selliste rännete mõjuavaldused rahvastiku koostisele ja ositusele erinevais paikades on leidnud juba võrdlemisi peent ja teravat eritlemist, näit., Heberle-Meyer'i [14], Steyer'i [39] j. t. poolt.

Siserännete üldjoonis tagasihoidliku uurimise üheks põhjuseks on vastava statistilise materjali nappus ja puudulikkus, kuna elanike asupaigavahetuse registratsioon — meldimisstatistika — ei ole paljudes maades veel küllalt ulatuslikult organiseeritud. Teiselt poolt juhivad Heberle ja Meyer [14, lk. 8] tähelepanu sellele, et isegi neis riiges, kus siserännete andmestik väga ulatuslik, nagu Saksamaal, ei usalda kutselised statistikud täiel määral politseilisi sisse- ja väljameldimisi, loevad selliste andmestike statistilisi kokkuvõtteid ebaühtlaseks ja arvestavad lõppeks ka raskusi, mis tulenevad meldimisstatistika andmete võrdlusest rahva- ja kutseloenduste andmestikuga.

Meil, Eestis, on mõistetavasti tegemist samalaadiliste küsimustega. Linnade aadresslaudade andmestik on siserännete täpsa uurimise jaoks ebaühtlane ja lünklik, sisaldades vajakuid tuleku- (lähte-) ja veel rohkem mineku- ehk sihtkohtade suhtes. Sageli on sisse- resp. väljameldimisel märgitud lihtsalt „maalt" või „maale", registreeritud ainult maakond või tähistatud tuleku- ja minekukoht sõnaga „teadmata". Tartu linna statistikabüroo juhataja A. Isotamm'e ettepanek sisse seada ka meil erilised meldimiskaardid, mis liiguksid rännikutega koos ja sisaldaksid kõik andmed eluaseme vahetuse kohta, oleks muide väga pooldatav lahendus, mille teostamine lubaks edaspidi Eestis toimuvaid siserändeid üksikasjaliselt jälgida nii ajaliselt kui ka regionaalselt.

Varemail aegadel ei tuntud praktilist huvi siserännete statistika ja uurimise vastu. Tänapäeval on aga arvata, et eriti kriisitundlike regioonide kujunemise vältimiseks või vähemasti leevendamiseks kujuneb konjunktuuriliste ja sesooniliste siserännete teadlik juhtimine paratamata tarviliseks. Aktuaalne on ka elava tööjõu juhtimine kõrgkonjunktuuri aegadel, millal siin-seal tööjõu nappus end leebemalt või teravamalt tunda annab. Selgi puhul osutub hädavajaliseks evida võimalikult täpsat pilti toimuvaist siserännetest seoses tööturu tasandusega või olelevate ja tekkivate häirete kõrvaldamisega.

Rännetestatistika hoolas ning pretsiisne korrastus, lisaks rahvaloenduste küsimuslehtede samasihiline täiendamine, võimaldaks uurida ka



Tartu VI, lk. 248